

rtlz.nl

Wat gebeurt er als computers de beleggers vervangen?

Coen van de Ven • 30 maart 2017 18:43 @CoenvdVen

De grootste aanbieder van beleggingsfondsen ter wereld, BlackRock, kondigde deze week aan om een groot deel van haar beleggingen via algoritmes te gaan beheren. Het is een van de stappen naar volledig geautomatiseerde beurshandel. Maar wat betekent dat?

Wie denkt aan een beursvloer denkt aan schreeuwende mannen in overhemden; met blocnootjes in de hand en telefoons tussen schouder en oor geklemd. Maar die haantjes zijn er allang niet meer. Ze zijn vervangen door econometristen en wiskundigen die strijden om het beste algoritme.

"Wij hebben geen mening, de computer doet al het werk", zegt Dennis Dijkstra, co-CEO bij het Nederlandse Flow Traders. Op de werkvloer zie je dat terug. Veertig procent van zijn werknemers is software-engineer. Voor de financieel specialist van weleer is slechts een plaats weggelegd als controleur. "Je moet genoeg checks and balances inbouwen en dat altijd blijven controleren."

Transpanter en Eerlijker?

BlackRock zet ook stappen in die richting. Volgens [The New York Times](#) zullen zeven van de 53 'stock pickers' hun functie moeten verlaten, ten behoeve van wiskundige formules. 36 medewerkers verlaten het bedrijf helemaal. Met deze stap laat het bedrijf 30 miljard dollar aan beleggingen over aan computers.

Dijkstra ziet de teloorgang van de ouderwetse beurshandelaar als een stap richting een eerlijker systeem. "Het wordt transparanter." Vroeger hadden alleen de mannen op de beursvloer de laatste informatie. Nu is die informatie overal te vinden en met goede systemen in luttele seconden voorhanden. Een bedrijf als Flow Traders baseert haar systemen op die veelvoud aan data. Snel kunnen beslissen op basis van meer data geeft volgens Dijkstra een betere prijs. Daarnaast wordt handelen goedkoper omdat dure mensen uit het proces zijn gehaald.

Roofhandel

Toch is er veel scepsis. Algoritmes hebben de weg naar flitshandel geplaveid: zodra wordt gezien dat een grote belegger flinke hoeveelheden aandelen koopt, springen handelaren daartussen om te profiteren.

Dat werkt als volgt: grote beleggers, zoals pensioenfondsen, kopen vaak zulke grote hoeveelheden aandelen dat het de markt kan ontregelen. Daarom kopen ze grote hoeveelheden nooit in een keer maar in verschillende tranches.

Bart Schouw van Software AG, leverancier van systemen die handelen op basis van algoritmes mogelijk maakt, legt vanuit Londen uit hoe dat werkt: "Vroeger belde zo'n belegger gewoon op met de vraag wat honderd aandelen Shell kosten. Zodra die waren gekocht werden er direct weer honderd gekocht. En nog eens en nog eens. Net zolang tot er genoeg was gekocht." Inmiddels doen computers dat.

Hoe werkt flitshandel?

Door slim in de gaten te houden wanneer een grote belegger dat soort aankopen doet, en dat patroon te analyseren, kun je met een net iets snellere verbinding profijt halen. Vlak voor de volgende tranche wordt gekocht door de ene computer, koop je snel die aandelen op om ze vervolgens duurder weer aan te bieden. Hoewel per aandeel maar een paar cent te winnen valt, maken grote volumes die business zeer lucratief.

Dat is legaal maar wordt door velen als oneerlijk ervaren. "Je moet je voorstellen dat je in de rij staat bij een loket om aandelen Shell te kopen", legt Schouw uit. "Maar net voor je die wil afrekenen schiet er iemand tussen die snel die aandelen opkoopt. Vervolgens draait hij zich om en verkoopt hij ze net even duurder aan jou."

sponsored

Swinckels' Superior Pilsner presenteert de podcastserie Inner Voices, met Morgan Freeman, regisseur Martin Koolhoven, topchef François Geurds, muzikant Benjamin Herman en brouwmeester Emiel Hendrikx.

powered by adfactor

Door kantoren dichtbij het beursgebouw te betrekken en computers met hogere rekenkracht aan te schaffen, kan net die extra milliseconde behaald worden die winst oplevert.

Steeds complexer

"Al is de strijd om snelheid wel gestreden", zegt Schouw. "Sneller dan dit wordt het niet. De strijd die nu woedt gaat vooral om complexiteit." Grote beleggers moeten complexe constructies hanteren die een algoritme niet herkent. Dat kan door grote orders, die bijvoorbeeld pensioenfondsen door de markt jagen, zo onherkenbaar mogelijk te maken.

Dijkstra wijst kritiek op algoritmehandel resoluut van de hand. "Dit is iets van alle tijden. Als een pensioenfonds voor een paar miljoen aan Shell-aandelen verkoopt, verandert dat gewoon de markt. Dat is vraag en aanbod. Vroeger werd daar ook profijt uit gehaald doordat handelaren die informatie hadden."

Juist door tussen transacties te gaan zitten wordt volgens Dijkstra de handel makkelijker gemaakt. Doordat verschillende beurzen op elkaar aan te sluiten en zo compleet mogelijke datasets te hebben, ontstaat er volgens hem een eerlijkere prijs. Vraag en aanbod worden zo beter bij elkaar gebracht.

En de mens dan?

Volgens Albert Menkveld, hoogleraar Finance aan de Vrije Universiteit, hebben voorstanders daar absoluut een punt. "Bij hele grote orders zie je inderdaad flitshandelaren in het begin hun rol heel goed vervullen. Ze verkopen dan waar behoefte aan is. Maar na verloop van tijd gaan ze mee kopen om dat vervolgens snel weer door te verkopen, dan zie je dat bijvoorbeeld een pensioenfonds veel te veel betaalt."

Dat grote bedrijven als BlackRock een deel van hun arsenaal aan financieel experts langzaam inwisselt voor algoritmes, verrast niemand in de markt. Over waar die trend stopt verschillen echter de meningen. Volgens de experts zal de traditionele handelaar voorlopig het algoritme moeten blijven controleren. "Verantwoordelijkheid blijft altijd bij mensen liggen: een machine kun je niet in de gevangenis stoppen als het misgaat", zegt Schouw.

Toekomstige problemen

Het inzetten van kunstmatige intelligentie die volledig zelfsturend wordt kan voorlopig nog niet. "Als financiële instelling moet je kunnen uitleggen waarom je besluiten hebt genomen, met kunstmatige intelligentie die dat voor je doet kan dat niet. Je zult het altijd zelf moeten snappen."

Daarnaast zijn we er ook gewoon bang voor, zegt Schouw. "Instellingen moeten er niet aan denken dat zo'n systeem op hol slaat door een fout in de code."

Volgens hoogleraar Menkveld ligt er in de nabije toekomst een veel groter probleem op de loer: als algoritmes besluiten gaan nemen zal maar een klein deel van de informatie worden meegewogen. "Harde informatie gaat heel zwaar wegen terwijl 'zachte informatie', zoals een verandering in de raad van bestuur, maar slecht wordt geïnterpreteerd."

Daarmee wordt volgens Menkveld de effectenbeurs wezenlijk aangetast in haar functie: het op waarde schatten van bedrijven. "Als dat niet meer juist gebeurt verzwakt het de economie. Bedrijven die geld zouden moeten ophalen via een emissie lopen dat misschien

mis, terwijl juist slechte bedrijven blijven bestaan."

Bron • RTL Z / Coen van de Ven

A large empty rectangular box with a small orange triangle at the top left corner, and a row of six smaller empty rectangular boxes below it.